

hariduskomisjon	X
majanduskomisjon	JK
kultuuri- ja spordikomisjon	X
kogukonnakomisjon	X
revisjonikomisjon	X
sotsiaal- ja heaolukomisjon	X
eestseisus	X

PÕLTSAMAA VALLAVOLIKOGU

M Ä Ä R U S

Põltsamaa

10.08.2026 nr 1-4.1/2026/242

Põltsamaa Vallavolikogu 12.04.2018 määruse nr 13 „Põltsamaa valla põhimäärus“ muutmine

Määrus kehtestatakse kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lõike 1 punkti 9 alusel.

§ 1. Põltsamaa Vallavolikogu 12.04.2018 määrust nr 13 „Põltsamaa valla põhimäärus“ muudetakse järgmiselt:

1) paragrahvi 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„ Põltsamaa valla põhimääruses (edaspidi põhimäärus) sätestatakse:

- 1) valla sümbolid ja nende kasutamise kord;
- 2) volikogu esimehe ja aseesimehe valimise kord;
- 3) volikogu komisjonide moodustamise kord, nende õigused ja kohustused ning komisjonide esimeeste ja aseesimeeste valimise kord;
- 4) volikogu töökord;
- 5) vallavalitsuse moodustamise kord, vallavanema valimise kord ja vallavalitsuse pädevus;
- 6) valla õigusaktide vastuvõtmise ja avalikustamise kord;
- 7) valla ametiasutuste, nende hallatavate asutuste ja ühisametite või -asutuste moodustamise, ümberkorraldamise ning tegevuse lõpetamise kord;
- 8) valla esindamise ja välissuhtluse kord;
- 9) valla arengukava, eelarvestrateegia, eelarve koostamise ja muutmise ning finantsjuhtimise üldpõhimõtted;

10) volikogu eestseisuse pädevus ja töökord;

11) volikogu fraktsioonide moodustamise kord.“;

2) paragrahvi 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Valla omavalitsusorganid on Põltsamaa Vallavolikogu (edaspidi volikogu) ja Põltsamaa Vallavalitsus (edaspidi vallavalitsus) kui täitevorgan.“;

3) määrust täiendatakse paragrahviga 13¹ järgmises sõnastuses:

“§ 13¹. Vallavanema ametimärk

(1) Põltsamaa vallavanema ametimärk on Põltsamaa valla sümbol, mida kasutatakse Põltsamaa vallavanema ametitunnusena ametlikel või pidulikel üritustel valla esindusfunktsiooni täitmisel.

(2) Ametimärk on Põltsamaa valla omand ning seda ei anta vallavanema ametikohta täitva isiku omandisse.

(3) Vallavanemal on õigus kanda ametimärki vallavanema kõigi volituste saamise hetkest (vallavalitsuse ametisse kinnitamise päevale järgnevast päevast) kuni vallavanema volituste lõppemiseni.

(4) Ametimärki ei tohi kanda keegi peale vallavanema.“;

4) paragrahvi 14 lõikes 3 asendatakse sõna „hüvitust“ sõnaga „hüvitist“;

5) paragrahvi 14 lõige 6 tunnistatakse kehtetuks;

6) paragrahvi 17 lõike 1 punkti 9 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„9) otsustab volikogu esindaja kohtumenetluses;“;

7) paragrahvi 18 lõike 2 teine ja kolmas lause tunnistatakse kehtetuks.

8) paragrahvi 21 lõiget 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„ (1) Volikogu töövormiks on üldjuhul istung. Aruteludeks, regulaarse info saamiseks või teabe vahendamiseks võib volikogu kasutada ka muid töövorme (koosolek, ümarlaud, infoseminar, nõupidamine).“;

9) paragrahvi 22 lõike 2 teist lauset muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Istung kutsutakse kokku kahe nädala jooksul pärast nõudmise registreerimist vallakantseleis.“;

10) paragrahvi 22 lõiget 3 muudetakse ja jäetakse välja sõnad „ja kohalikus ajalehes“;

11) paragrahvi 22 täiendatakse lõikega 6¹ järgmiselt:

„(6¹) Volikogu liikme kaugosalus on lubatud ainult selleks kohandatud ja turvalise volikogu istungite infosüsteemi kasutuselevõtu korral.“;

12) paragrahvi 23 lõiget 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Volikogu liige tõestab oma kohalolekut allkirjaga volikogu istungil osalejate registreerimislehel. Volikogu istungite elektroonilise infosüsteemi kasutamisel registreeritakse volikogu liikme istungil osalemine vastavalt infosüsteemi võimalustele ja juhiste.“;

13) paragrahvi 24 lõiget 2 täiendatakse teise lausega järgmiselt:

„Kui istungil soovivad sõna võtta ka istungil osalevad külalised, teavitavad nad sellest istungi juhatajat ning loa sõnavõtuks annab istungi juhataja.“;

14) paragrahvi 24 lõike 5 punktis 5 asendatakse number „10“ numbriga „9“;

15) põhimäärust täiendatakse paragrahviga 24¹ järgmises sõnastuses:

„§ 24¹. Volikogu istungi salvestamine ja avalik esitamine

(1) Volikogu istungist tehakse üldjuhul audiovisuaalne salvestis ja istungit kantakse üle interneti veebiportaali kaudu.

(2) Kui tehnilistel põhjustel ei ole istungit võimalik audiovisuaalselt salvestada, tehakse istungist helisalvestis.

(3) Istungi salvestised on arhiiviväärtusega ja neid säilitatakse alaliselt.

(4) Kui volikogu istungi päevakorrapunkti arutelu tunnistatakse kinniseks, ei tehta sellest avalikku ülekannet.

(5) Avaliku istungi ajakirjanduslikul eesmärgil salvestamise, meediakanalites ülekandmise või pildistamise soovist tuleb eelnevalt teavitada volikogu esimeest.

(6) Avalikku istungit võib salvestada isiklikul eesmärgil, kuid salvestise andmete töötlemisel vastutab salvestise tegija andmete taaskasutamise või avalikustamise eest õigusaktidega sätestatud korras.“;

16) paragrahvi 25 lõiget 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Volikogu otsustab kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lõikes 1 nimetatud ja õigusaktidega volikogu pädevusse kuuluvaid küsimusi hääletamise teel. Muudes küsimustes hääletatakse juhul, kui vähemalt üks volikogu liige seda nõuab.“;

17) paragrahvi 25 lõikes 3 asendatakse sõna „viibivad“ sõnaga „osalevad“;

18) paragrahvi 26 täiendatakse lõikega 24 järgmises sõnastuses:

„(24) kui isikuvalimiste läbiviimiseks kasutatakse volikogu istungite infosüsteemi, viiakse isikuvalimised läbi vastavalt infosüsteemi võimalustele ja juhiste.“;

19) põhimäärust täiendatakse paragrahviga 26¹ järgmises sõnastuses:

„§ 26¹. Arupärimine

(1) Volikogu liige võib esitada arupärimisi volikogu poolt ametisse valitud, nimetatud või kinnitatud isikule.

(2) Arupärimine esitatakse kirjalikult vallakantseleile või antakse üle avalikult volikogu istungil istungi juhatajale.

(3) Arupärimine peab sisaldama põhjendust ja vastamise viisi.

(4) Arupärimisele vastatakse suuliselt hiljemalt ülejärgmisel volikogu istungil. Kirjalik vastus esitatakse arupärijale ühe kuu jooksul pärast arupärimise kättesaamist adressaadi poolt.

(5) Volikogu uus koosseis ei vasta eelmise koosseisu liikmete arupärimistele.“;

20) paragrahvi 27 lõige 6 tunnistatakse kehtetuks;

21) paragrahvi 34 lõiget 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(6) Revisjonikomisjoni otsus ja revisjoniakt saadetakse enne vallavalitsusele saatmist kontrollitavale arvamuse andmiseks. Pärast kontrollitavalt kirjaliku arvamuse saamist saadab revisjonikomisjon oma otsuse koos aktiga vallavalitsusele. Vallavalitsus võtab revisjoniakti suhtes seisukoha ja esitab selle kümne tööpäeva jooksul revisjonikomisjonile otsuse tegemiseks. Volikogu õigusakti eelnõu esitab volikogule revisjonikomisjon.“;

22) paragrahv 36 lõiget 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Seaduses ja põhimääruses ettenähtud volitused saab vallavanem alates vallavalitsuse ametisse kinnitamise päevale järgnevast päevast.“;

23) paragrahvi 36 lõike 3 punktist 1 jäetakse välja sõnad „vallavalitsuse struktuuri“;

24) paragrahvi 37 lõiget 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Vallavanema puhkusele lubamise otsustab volikogu esimees käskkirjaga.“;

25) paragrahvi 38 lõiget 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Abivallavanema puudumisel asendab vallavanemat üks vallavanema määratud või vanim kohal olev vallavalitsuse liige.“;

26) paragrahvi 40 lõikest 2 jäetakse välja sõnad „struktuuri ja“;

27) paragrahvi 40 lõiget 8 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(8) Vallavalitsus saab oma volitused ametisse kinnitamise päevale järgnevast päevast. Kui vallavanem esitab volikogu otsusega kinnitatud vallavalitsuse liikmete arvust vähem vallavalitsuse liikmete kandidaate, saab vallavalitsus oma volitused juhul, kui on kinnitatud üle poole vallavalitsuse liikmete arvust.“;

28) määruse 7. peatükk tunnistatakse kehtetuks;

29) paragrahvi 53 lõiget 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Õigusakti eelnõu töötab üldjuhul välja selle algataja.“;

30) paragrahvi 53 lõiget 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Volikogu määruse eelnõule ja seletuskirjale kohaldatakse neid normitehnilisi nõudeid, mis Vabariigi Valitsus on kehtestanud Vabariigi Valitsuse ja ministri määruse eelnõu kohta.“;

31) paragrahvi 53 täiendatakse lõikega 18 järgmises sõnastuses:

„(18) Õigusakti eelnõus õigusakti normitehnilise või muu ilmse ebatäpsuse või eesti kirjakeele normi vea parandamine või eelnõu teksti sõnastuse parandamine viisil, mis ei tingi õigusakti eelnõus selle eesmärgi ja sisu muutust, ei loeta seda õigusakti muutmiseks ja parandused viiakse teksti sisse hääletamata.“;

32) paragrahv 54 lõiget 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Vallavalitsuse määruse eelnõule ja seletuskirjale kohaldatakse neid normitehnilisi nõudeid, mis Vabariigi Valitsus on kehtestanud Vabariigi Valitsuse ja ministri määruse eelnõu kohta.“;

33) paragrahv 55 lõiget 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Volikogu ja vallavalitsuse määrused avaldatakse Riigi Teatajas Riigi Teataja seaduses sätestatud korras.“;

34) paragrahvi 56 lõiked 2-5 tunnistatakse kehtetuks;

35) paragrahvi 57 lõiget 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Valla asutuse moodustamise (asutamise) otsustab volikogu. Valla asutuse ülesanded, õigused ja kohustused, asutuse struktuur, asutuse juhtimine ning töökorralduslikud põhimõtted sätestatakse asutuse põhimäärusega, mille kehtestab volikogu.“;

36) paragrahvi 59 lõige 2 tunnistatakse kehtetuks;

37) määrust täiendatakse paragrahviga 59¹ järgmises sõnastuses:

“§ 59¹. Asutuste ümberkorraldamise ja tegevuse lõpetamise üldised põhimõtted

(1) Valla asutuse ümberkorraldamise või tegevuse lõpetamise otsustab volikogu. Volikogu otsuse eelnõule lisatakse asutuse tegevuse lõpetamise põhjendused, ettepanekud asutuse valduses oleva vara jätkuvaks valitsemiseks ning asutuse tegevuse lõpetamisega seotud finantskohustused.

(2) Valla asutuse ümberkorraldamise või tegevuse lõpetamise otsuses määratakse vähemalt:

- 1) ümberkorraldamise või lõpetamise põhjus ja eesmärk;
- 2) ümberkorraldamise või lõpetamise tähtaeg;
- 3) õiguste ja kohustuste üleminek;
- 4) ettepanekud asutuse valduses oleva vara jätkuvaks valitsemiseks;
- 5) asutuse tegevuse lõpetamisega või ümberkorraldamisega seotud finantskohustused;
- 6) vara ja dokumentide üleandmise kord;
- 7) töötajatega seotud küsimuste lahendamise põhimõtted.

(3) Asutuse tegevuse lõpetamisel asutus likvideeritakse ja kustutatakse riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste riiklikust registrist.

(4) Kui riiklike õigusaktidega ei ole sätestatud teisiti, toimub asutuste tegevuse ümberkorraldamine järgmiselt:

- 1) asutused ühendatakse üheks või mitmeks asutuseks, kusjuures ühendatavad asutused lõpetavad tegevuse ja nende baasil asutatakse uus asutus või asutused;
- 2) asutus liidetakse teise asutusega ja liidetav asutus lõpetab tegevuse;
- 3) asutus jaotatakse vähemalt kaheks asutuseks ja jagunev asutus lõpetab tegevuse;

4) asutus eraldatakse teisest asutusest ning selle tulemusel asutatakse uus asutus ja säilib esialgne asutus.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud viisil asutuste ümberkorraldamisel lähevad ümberkorraldatava asutuse ülesanded, õigused ja kohustused ümberkorralduse tulemusel tegevust jätkavale asutusele või asutustele. Asutuste tegevuse ümberkorraldamisel tuleb töösuhete reguleerimisel arvestada töölepingu seaduses ettevõtte ülemineku sätetega.

(6) Asutuste tegevuse ümberkorraldamise tulemusel kustutatakse lõppev asutus riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste riiklikust registrist. Asutuse tegevuse ümberkorraldamise tulemusel tekkiv uus asutus registreeritakse riigi- ja kohaliku omavalitsuse riiklikus registris. Tegevust jätkava asutuse registrikood ei muutu.

(7) Kui riiklike õigusaktidega ei ole sätestatud teistsugust tähtaega, tuleb otsus asutuse tegevuse lõpetamiseks või asutuste tegevuse ümberkorraldamiseks üldjuhul teha kuus kuud enne asutuse eeldatavat likvideerimist või tegevuse muutumist. Riiklike õigusaktidega sätestatud juhtudel tuleb asutuse likvideerimisest või tegevuse ümberkorraldamisest teavitada asjaomast ministriumit.

(8) Kui ülesanded ja kohustused, mida asutus täidab, on jätkuvad, tuleb vallaelanikele järjepideva teenuse tagamiseks ning Põltsamaa valla ülesannete ja kohustuste otstarbekaks ning optimaalseks täitmiseks asutuse tegevuse lõpetamisele eelistada asutuste tegevuse ümberkorraldamist.

(9) Valla asutuste tegevuse ümberkorraldamise või lõpetamise praktilise elluviimise korraldab vallavalitsus, kui volikogu otsusest ei tulene teisiti.

(10) Asutuse ümberkorraldamisel või tegevuse lõpetamisel tagatakse avalike teenuste järjepidevus ning seadusest tulenevate nõuete täitmine.“;

38) põhimäärust täiendatakse peatükiga 9¹ järgmiselt:

„9¹. peatükk

TEISTE OMAVALITSUSÜKSUSTEGA KOOSTÖÖS ASUTUSTE MOODUSTAMINE JA ÜHISAMETITE NING -ASUTUSTE TEGEVUSE ALUSPÕHIMÕTTED

§ 59². Ühisametid ja -asutused

(1) Põltsamaa vald võib kohalikule omavalitsusele pandud ühiste ülesannete täitmiseks moodustada koostöös teiste omavalitsusüksustega ühiseid asutusi.

(2) Kohalike omavalitsusüksuste ühine ametiasutus on ühisamet. Kohalike omavalitsusüksuste ametiasutuste ühiselt hallatav asutus on ühisasutus.

§ 59³ Ühiste asutuste moodustamise ja tegutsemise aluspõhimõtted

(1) Ühisameti või -asutuse moodustamine ja juhtimine toimub kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse §-des 62¹-62³ sätestatud korras.

(2) Ühisamet või -asutus moodustatakse volikogude volitusel valitsuste vahel sõlmitud halduslepinguga. Halduslepinguga määratakse kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 62² lõikes 2 märgitud asjaolud.

(3) Ühisameti või -asutuse tegevuse aluseks on haldusleping ning ühisasutuse põhimäärus, mille kinnitavad kõik ühise asutuse asutamisel osalevate omavalitsusüksuste volikogud. Ühisameti või -asutuse põhimääruses sätestatakse kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 62² lõikes 3 märgitud asjaolud.

(4) Ühisameti või -asutuse moodustajad lepivad halduslepinguga kokku, millise lepingupoole (omavalitsusüksuse) koosseisu ühisamet või -asutus moodustatakse. Ühisamet või -asutus registreeritakse riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste registris selle kohaliku omavalitsusüksuse koosseisus.

(5) Olenemata asjaolust, millise kohaliku omavalitsuse üksuse koosseisus ühisamet või -asutus on moodustatud, täidavad ühisameti ametnikud ja töötajad ning ühisasutuse töötajad ülesandeid selle kohaliku omavalitsuse üksuse nimel, kes on halduslepinguga volitanud ühisameti või -asutuse ülesannet täitma. Ühisameti või -asutuse, mille üheks moodustajaks on ka Põltsamaa vald, kaudu Põltsamaa vallale seadusega ning halduslepingust tulenevate ülesannete täitmist loetakse ülesande täitmiseks Põltsamaa valla nimel.

(6) Ühisameti haldusakt, mis antakse ülesannete täitmisel Põltsamaa valla nimel, on Põltsamaa valla haldusakt. Põltsamaa valla nimel ülesannete täitmisel ja haldusaktide andmisel kohaldatakse Põltsamaa valla õigusakte.

(7) Kui ühisamet või -asutus moodustatakse Põltsamaa valla koosseisus, kinnitab ühisameti ja -asutuse põhimääruse, ühisameti palgajuhendi ja struktuuri ning teenistujate koosseisu Põltsamaa Vallavolikogu. Volikogu kinnitab ühisameti või -asutuse põhimääruses sätestatud korras ka ühisameti või -asutuse nõukogu koosseisu, kuhu peavad kuuluma halduslepingu pooleks olevate omavalitsusüksuste volikogude esindajad ning valitsuste nimetatud liikmed. Enne nõukogu koosseisu kinnitamist tuleb nõukogu koosseis kooskõlastada halduslepingu pooleks olevate kohalike omavalitsustega.

(8) Ühise asutuse põhimääruse, ühisameti palgajuhendi ja teenistujate koosseisu muutmise või ühisameti või -asutuse tegevuse ümberkorraldamise eelnõu kohta peab eelnevalt arvamuse andma ühisameti või ühisasutuse nõukogu.“;

39) paragrahvi 60 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 60. Valla esindamine avalik-õiguslikes suhetes

(1) Avalik-õiguslike haldusülesannete täitmisel esindavad Põltsamaa valda oma pädevuse piires:

- 1) volikogu;
- 2) vallavalitsus;
- 3) omavalitsusorganite valitud, määratud või nimetatud isikud;

4) valla asutused ning teiste omavalitsusüksustega moodustatud ühised asutused;

5) teised isikud ja organid õigusaktide või ametijuhendite alusel.

(2) Volikogu või volikogu määratud või nimetatud esindaja esindab valda avalik-õiguslikes suhetes õigusaktidega volikogu pädevusse antud küsimuste lahendamisel. Volikogu esimees, tema äraolekul volikogu aseesimees, esindab volikogu ilma erivolitusega. Volikogu liige või muu isik saab esindusõiguse volikogu otsusega.

(3) Vallavalitsus või vallavalitsuse määratud või nimetatud esindaja esindab valda avalik-õiguslikes suhetes õigusaktidega vallavalitsuse pädevusse antud küsimuste lahendamisel ja täitevvõimu teostamisel. Vallavalitsust võib esindada vallavanem, vallavalitsuse liige või muu isik. Vallavanem esindab vallavalitsust ilma erivolitusega, vallavalitsuse liige või muu isik saab esindusõiguse vallavalitsuse korraldusega.

(4) Vallavalitsus esindab valda ka avalik-õiguslikes suhetes juhul, kui küsimuste lahendamine ei ole õigusaktidega antud kellegi teise otsustada ja korraldada.

(5) Ametiasutus või valla hallatav asutus esindab valda seadusest, asutuse põhimäärusest ja teistest õigusaktidest tulenevate ülesannete täitmisel. Valla asutust esindab vastavalt asutuse põhimäärusele asutuse juht, kui seaduses või asutuse põhimääruses ei ole sätestatud teisiti.

(6) Ühisamet või -asutus, mille moodustajaks on ka Põltsamaa vald, esindab Põltsamaa valda ühisameti või -asutuse põhimäärusest ja teistest Põltsamaa valla õigusaktidest tulenevate ülesannete täitmisel. Ühisametit või -asutust esindab vastavalt asutuse põhimäärusele asutuse juht või tema ülesannete täitja, kui seaduses või ühisameti või -asutuse põhimääruses ei ole sätestatud teisiti.

(7) Põltsamaa valla osalusega eraõiguslikes isikutes osalemisel esindab Põltsamaa valda asutaja-, liikme-, aktsionäri- või osanikuõigusi teostava isikuna vallavalitsuse nimetatud isik.

(8) Seaduses sätestatud alustel ja korras võib avaliku halduse ülesannete täitmisel valda esindada füüsiline või juriidiline isik. Vastav esindus määratakse halduslepinguga. Volituse halduslepingu sõlmimiseks annab volikogu. Halduslepingu sõlmimisel esindab valda vallavanem või tema volitatud isik.“;

40) paragrahvi 61 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 61. Valla esindamine kohtus ja tsiviilõiguslikes suhetes

(1) Valda esindavad kohtus seaduse alusel vallasekretär ning ilma erivolitusteta ka vallavanem ja volikogu esimees. Teised isikud esindavad valda kohtus vallasekretäri või vallavanema volituse alusel.

(2) Tsiviilõiguslikes suhetes esindab vallavanem valda kõigi toimingute ja tehingute tegemisel ja volitab selleks teisi isikuid.

(3) Valla asutuse juht esindab valda tsiviilõiguslikes suhetes nende tehingute tegemisel, mis on vajalikud õigusaktidega ja põhimäärusega asutusele pandud ülesannete täitmiseks õigusaktides sätestatud ulatuses ja alusel.

(4) Valla asutuse juht esindab valda kui avalik-õiguslikku juriidilist isikut tööandjana tema juhitava asutuse töötajate suhtes.

(5) Vallavanem esindab valda kui avalik-õiguslikku juriidilist isikut tööandjana suhetes ametiasutuse hallatavate asutuste juhtidega.“;

41) põhimäärust täiendatakse paragrahviga 61¹ järgmiselt:

„§ 61¹. Valla esindusfunktsiooni täitmine

(1) Volikogu esindab valda suhetes Riigikogu, Vabariigi Valitsuse, teiste kohaliku omavalitsuse üksuste volikogude ja rahvusvaheliste organisatsioonidega.

(2) Volikogu esimees, tema või volikogu nimetatud isik esindab valda suhetes Vabariigi Presidendi, Riigikogu liikmete, peaministri ja ministritega, teiste riikide ja nende omavalitsuste esindajate ning rahvusvaheliste organisatsioonide esindajatega, teiste kohalike omavalitsuste volikogude ja nende esindajatega ning omavalitsusliitude esindajatega.

(3) Vallavalitsus esindab valda suhetes Riigikogu, Vabariigi Valitsuse ning nende struktuuriüksustega, teiste kohalike omavalitsuste volikogude ning valla- ja linnavalitsuste ning rahvusvaheliste esinduste ja organisatsioonidega.

(4) Vallavanem esindab valda suhetes kõigi riiklike institutsioonide, organite ja asutustega, teiste omavalitsuste valla- või linnavalitsustega ning omavalitsusjuhtide ja omavalitsusliitudega, välisriikide ja nende omavalitsuste esindajatega ning juriidiliste ja füüsiliste isikutega.

(5) Avalikel üritustel esindavad valda volikogu esimees, vallavanem, volikogu ja vallavalitsuse liikmed, arvestades ürituse iseloomu ja teiste osalejate esindatust.“;

42) paragrahvi 65 lõikes 1 asendatakse sõna „aruande“ sõnaga „ülevaate“ ja sõnad „1. maiks“ sõnadega „31. maiks“;

43) paragrahvi 65 lõikes 2 asendatakse sõna „aruandes“ sõnaga „ülevaates“;

44) paragrahvi 67 tekstis asendatakse sõna „ainupädevuses“ sõnaga „pädevuses“;

45) paragrahv 68 tunnistatakse kehtetuks.

§ 2. Määrus jõustub kolmandal päeval pärast avaldamist Riigi Teatajas.

(allkirjastatud digitaalselt)

Reet Alev

vallavolikogu esimees

Seletuskiri

Määruse eelnõu „Põltsamaa Vallavolikogu 12.04.2018 määruse nr 13 „Põltsamaa valla põhimäärus“ muutmise“ juurde

I. Sissejuhatus

Määruse eelnõu on koostanud vallasekretär Merike Sumla.

Eelnõu vastuvõtmiseks on vajalik volikogu koosseisu häälteenamus.

II. Määruse andmise õiguslikud asjaolud

1. juulist 2026 muutus kohaliku omavalitsuse korralduse seadus (edaspidi KOKS) olulisel määral. Kuna KOKS on põhiline kohaliku omavalitsuse korraldust reguleeriv seadus, toob selle muutmine kaasa vajaduse vaadata üle kohaliku omavalitsuse kehtiv õigusnorm, sh valla ja linna põhimäärus. KOKSi muutmise seaduse eelnõu seletuskirja (688 SE) kohaselt on muudatustega vähendatud dubleerivaid volitusnorme ehk valla või linna põhimääruses ja muus omavalitsuse õigusaktis ei nõuta enam samade õigussuhete reguleerimist.

Nii ei kohustata enam valla või linna põhimäärusega reguleerima näiteks:

- 1) valla või linna põhimääruses enam kohustust kehtestada volikogu komisjonide moodustamise korda, õigusi ja kohustusi, vaid vastava regulatsiooni võib kehtestada eraldi õigusaktiga;
- 2) valla või linna arengukava, eelarvestrateegia ja eelarve koostamise ja muutmise ning finantsjuhtimise üldisi põhimõtteid, vaid need võib reguleerida KOKS § 37² lõike 1 alusel kehtestatava korraga. Vähendatud on küsimuste loetelu ning pädevus- ja volitusnorme, mida tuleks valla või linna põhimääruses sätestada. Lähtutud on eesmärgist, et valla või linna põhimäärus peab sisaldama KOV toimimise kõige olulisemaid küsimusi.

Alates 1. juulist 2026 tuleb valla- või linna põhimääruses sätestada:

- 1) volikogu esimehe ja aseesimehe valimise kord;
- 2) valitsuse moodustamise kord, vallavanema või linnapea valimise kord, valitsuse pädevus;
- 3) valla või linna sümbolid ja nende kasutamise kord;
- 4) valla või linna ametiasutuste, nende hallatavate asutuste ja ühisametite või -asutuste moodustamise, ümberkorraldamise ning tegevuse lõpetamise kord;
- 5) valla või linna esindamise kord;
- 6) valla või linna õigusaktide vastuvõtmise ja avalikustamise täpsem kord.

KOKS § 8 lõike 2 alusel jääb kehtima põhimõte, et põhimäärus **võib** sisaldada ka muid valla või linna tegevust reguleerivaid sätteid ning põhimäärusesse jääb endiselt volikogu komisjonide moodustamise korda, õigusi ja kohustusi puudutav regulatsioon. Seetõttu puudub vajadus muuta põhimääruse ülesehitust oluliselt.

Valla põhimääruse regulatsioon tuleneb KOKSist ja see peab olema KOKSiga kooskõlas. Kui põhimääruses korratakse seaduse sõnastust, peab see olema samane või sarnane seaduse sõnastusega.

Põhimääruse muudatused tulenevad suures osas KOKSi muudatustest ning eesmärk on tagada põhimääruse õiguspärasus ehk selle kooskõla kehtiva õigusega.

Kui 1. juulini 2026 kehtiv KOKS näeb ette, et valla- ja linnavalitsuse täpsema töökorra, komisjonide moodustamise alused ja korra ning tegevuse alused kehtestab volikogu (KOKS § 49 lg 11), siis alates 1. juulist 2026 muutub KOKS § 49 lõikega 11 pädevus- ja volitusnorm ning valitsuse täpsema töökorra, komisjonide moodustamise alused ja korra ning tegevuse alused peab kehtestama valitsus. Kui seaduses on antud kohustus organi täpsusega, ei saa seda ülesannet täita muu organ. Seetõttu

tuleb valla põhimääruses valitsuse töökorda, komisjonide moodustamise aluseid ja korda ning tegevuse aluseid reguleerivad sätted tunnistada kehtetuks.

Muutub aeg, mil algab valitsuse volituste ja vallavanema kõigi volituste algus. 1. juulini 2026 kehtinud KOKSi alusel algasid valitsuse volitused ning vallavanem sai kõik volitused valitsuse ametisse kinnitamise päevast. Alates 1. juulist 2026 kehtiva KOKSi kohaselt saab valitsus volitused ning vallavanem kõik oma volitused valitsuse ametisse kinnitamisele järgnevast päevast.

1. juulist 2026 ei ole enam kohustust kehtestada täitevorgani struktuuri.

Seadusandja on 1. juulist 2026 andnud õiguse, et volikogu ja valitsus võivad kasutada peale istungi ka muid töövorme.

Olulisel määral on KOKSi täiendatud isikuandmete töötlemise regulatsiooniga (KOKSi ptk § 3¹ „Isikuandmete töötlemine“), muu hulgas on volikogu ja valitsuse liikmetele ning volikogu ja valitsuse tööorganite liikmetele kehtestatud kohustus mitte avaldada oma ülesannete täitmise ja volituste peatumise ajal ning pärast volituste lõppemist ülesannete täitmise tõttu teatavaks saanud ärisaladust, teiste inimeste perekonna- ja eraellu puutuvaid andmeid ning muud asutusesiseseks kasutamiseks tunnistatud teavet.

Mitmed sätted KOKSis ei ole muutunud sisuliselt, ent neid on sõnastatud selgemalt ja üheselt arusaadavalt või on korrigeeritud mõisteid.

III. Määruse eelnõu sisu

Lähtudes eeltoodust on põhimääruses tehtud järgmised muudatused:

1) paragrahvis 1 on vaja teha mitmeid parandusi. Kuna vallavalitsuse töökorra kehtestamine on alates 01.07.2026 vallavalitsuse pädevuses, ei tohi seda kehtestada volikogu. Ja kuna ka valitsuse komisjonide moodustamise kord, õigused ja kohustused on valitsuse töökorra osa, siis on nende kehtestamise pädevus vallavalitsusel. Põhimäärusest on välja jäetud ka õigusaktide jõustumise kord, sest see on reguleeritud KOKSis ega ole enam põhimääruse kohustuslik osa. Valla asutuste asutamist käsitlevat osa on täiendatud vastavalt KOKSi muudatusele.

2) paragrahvi 6 oli vaja muuta, kuna selles oli lauses puudu sõna „on,“ ja täpsustatud on, et vallavalitsus kui täitevorgan;

3) määruse täiendamisel paragrahviga 13¹ lisatakse Põltsamaa valla sümbolite loetelusse vallavanema ametimärk, selle kinnitamise ja kasutamise reeglid. Ametimärk on vallal juba olemas, kuid selle kinnitamine ja kasutusse võtmise vormistamine on jäänud tegemata. Ametimärgi on kujundanud ja valmistanud kunstnik Viktor Kuik, kelle esivanemad on pärit Põltsamaa kandist.

Ametimärgi kirjeldus:

- Ametimärk koosneb kaheosalisest riputatavast põhimärgist ja kaelaketist.
- Põhimärgi aluseks on kullatud messingist medal, mille keskele on paigutatud valla vapi kujutisega hõbežetoon, emailitud vastavate värvidega ja oksüdeeritud.
- Kaelaketi lülide motiiviks on lossimüüri taustal olev Liivimaa vapilt võetud võitlusvalmis mõõgaga lõvi. Materjaliks on melhior.
- Alusmärki ja ketti ühendab melhiorist rukkililleõis.

- 4) paragrahvi 14 lõikes 3 asendatakse sõna „hüvitust“ sõnaga „hüvitist“, sest KOKS § 17 lõikes 3 muudeti seda terminit. Põltsamaa valla põhimääruses kasutati seda terminit ainult ühes sättes, ülejäänud tekstis on juba kasutusel termin „hüvitis“;
- 5) paragrahv 14 lõige 6 tunnistatakse kehtetuks, kuna see pole enam vajalik. Alates 20.02.2026 on KOKSis kohaliku rahvaküsitluse korraldust reguleeriv säte § 32¹ ning volikogu on kehtestanud ka rahvaküsitluse korraldamise korra;
- 6) paragrahv 17 lõike 1 punkti 9 muudatusega lisatakse teksti õige termin;
- 7) paragrahvi 18 lõike 2 teine ja kolmas lause tuleb kehtetuks tunnistada, sest puudub vajadus tõlkida volikogu dokumente muusse keelde. Igaüks, kellel on selleks vajadus, võib tõlke tellida omal kulul. Alates 2020. aastast on ametlikult kinnitatud tõlgete tegemise õigus vandetõlkidel ning notar ei kinnita enam tõlke õigsust ega tõlkija allkirja õigsust;
- 8) paragrahvi 21 lõiget 1 muudetakse, sest KOKS lubab nüüd volikogul kasutada oma tööks peale istungi ka teisi töövorme. Volikogu istungi avalikkuse teemat reguleerib KOKS ammendavalt ja puudub vajadus seda põhimääruses dubleerida;
- 9) paragrahvi 22 lõike 2 teise lause muutmine on vajalik, sest senine seitse päeva on liiga lühike aeg istungi ettevalmistamiseks. Eelnõuga tehakse ettepanek, et see võiks olla 14 päeva;
- 10) paragrahvi 22 lõike 3 muutmisega viiakse põhimäärus vastavusse tegeliku praktikaga ja jäetakse sättest välja kohustus avaldada istungi toimumise teade ka kohalikus ajalehes;
- 11) paragrahvi 22 täiendatakse lõikega 6¹, et reguleerida volikogu liikmete kaugosalemine. Üheselt on kirjas, et volikogu liikme kaugosalus on võimalik ainult sellisel juhul, kui on kasutusele võetud volikogu istungite läbiviimiseks sobiv infosüsteem;
- 12) paragrahvi 23 lõiget 2 täiendatakse ja lisatakse ettevaatavalt istungil osalemise registreerimise võimalus ka elektroonilise infosüsteemi kasutuselevõtu korral;
- 13) paragrahvi 24 lõiget 2 täiendatakse teise lausega, et luua kord, kuidas saavad külalised istungil sõna võtta;
- 14) paragrahvi 24 lõike 5 punkti 5 muutmine on vajalik põhimääruses oleva vea parandamiseks. Sättes viidatakse, et igas päevakorrapunktis on „käesoleva paragrahvi lõikes 10 nimetatud isikutel õigus ühele sõnavõtule“, aga tegelikult on isikute loetelu esitatud lõikes 9;
- 15) põhimäärust täiendatakse paragrahviga 24¹, et reguleerida istungi salvestamisega kaasnevad küsimused;
- 16) paragrahvi 25 lõiget 1 tuleb muuta, sest KOKSis ei kasutata enam mõistet „volikogu ainupädevus“ vaid räägitakse volikogu pädevusest;
- 17) paragrahvi 25 lõikes 3 on vaja muuta sõna „viibivad“ sõnaga „osalevad“, kuna esialgne sõnakasutus on eksitav. Viibimine on kuskil realselt kohal olemine. Osalemine tähendab osa võtmist. Kui aga istung võib toimuda ka elektroonselt, on sõna „osalevad“ kasutamine õigusselgem;
- 18) paragrahvi 26 täiendamisega lõikega 24 luuakse alus isikuvalimiste läbiviimiseks ka vastavas infosüsteemis, kuna eelnev regulatsioon katab isikuvalimiste läbiviimist istungil kohal viibimisega;

19) põhimäärust täiendatakse paragrahviga 26¹, et tuua arupärimise regulatsioon volikogu töökorra juurde. Seni olid arupärimise regulatsioon §-s 56, mis räägib õigusaktide täitmise kontrollist, aga kuna arupärimine hõlmab enamat, kui õigusaktide täitmise kontroll, sobitub see teema paremini volikogu töökorra alla ja § 56 lõiked 2-4 tunnistatakse kehtetuks. Arupärimise põhimõtteid ei ole muudetud;

20) paragrahvi 27 lõige 6 tunnistatakse kehtetuks, see on kaotanud oma aktuaalsuse, sest istungeid salvestatakse ja need on järelevaadatavad;

21) paragrahvi 34 lõikes 6 muudetakse sõnastus arusaadavamaks ja viiakse kooskõlla KOKS § 48 lõikega 5. Põhimäärus ütleb, et valitsus esitab akti otsuse tegemiseks volikogule, KOKS § 48 lg 5 kohaselt tuleb seisukoht esitada revisjonikomisjonile, kes esitab need dokumendid koos volikogu otsuse eelnõuga volikogule. Lähtuda tuleb seadusest ja vastuolu põhimäärusega tuleb kõrvaldada. Lisatud on kontrollitava õigus esitada aktile enne selle kinnitamist oma täpsustused, tegemist on ärakuulamisega haldusmenetluse mõttes. Sättes on veel teinegi vastuolu seadusega. Nimelt valitsus annab oma seisukoha kümne **tööpäeva** jooksul, mitte kümne päeva jooksul. See muudatus jõustub seaduses samuti 1. juulil 2026;

22) paragrahvi 36 lõiget 1 on vaja muuta, et viia see kooskõlla 01.07.2026 seadusmuudatusega (KOKS § 28 lg 3: seaduses ja valla või linna õigusaktides ettenähtud volitused saavad vallavanem ja linnapea alates valitsuse ametisse kinnitamise päevale järgnevast päevast);

23) paragrahvi 36 lõike 3 punkti 1 muudetakse, sest volikogu pädevusest on välja jäetud valitsuse struktuuri kinnitamise kohustus. Seetõttu ei pea vallavanem esitama struktuuri volikogule kinnitamiseks;

24) Vallavanema puhkusele lubamise otsustamine viiakse vallavalitsuse pädevusest volikogu esimehe pädevusse, et muuta menetlus lihtsamaks. Valdav praktika omavalitsustes on, et vallavanem lubatakse puhkusele volikogu esimehe käskkirjaga;

25) paragrahvi 38 lõiget 2 muudetakse reguleerimaks, kes juhib vallavanema asemel nii vallavalitsust kui täitevorganit automaatselt olukorras, kui abivallavanemat ei ole ja vallavanem ei ole asendajat määranud või ta ei saa asendajat määrata (nt vallavanema umbusaldamisel, vallavanema tagasiastumisel vms juhul);

26) paragrahvi 40 lõiget 2 muudetakse, et viia see kooskõlla 01.07.2026 muutunud KOKS § 22 lg 1 punktiga 16, sest volikogu pädevusest on välja jäetud valitsuse struktuuri kinnitamise kohustus. Piisab, kui volikogu määrab valitsuse liikmete arvu. Arvestades, et volikogu ei kinnita edaspidi enam vallavalitsuse struktuuri, vaid otsustab üksnes vallavalitsuse liikmete arvu, sealhulgas abivallavanemate arvu üle, ei piira selline muudatus volikogu võimalusi saada ülevaadet vallavalitsuse ülesehitusest ja toimimisest. Volikogul säilib jätkuvalt sisuline otsustusõigus vallavalitsuse koosseisu kujundamisel. Juhul, kui volikogu ei pea vallavanema esitatud vallavalitsuse koosseisu sobivaks, on tal õigus jätta vallavalitsuse liikmed kinnitamata;

27) paragrahvi 40 lõiget 8 muudetakse, et viia see kooskõlla 01.07.2026 jõustunud KOKS § 29 lõikega 1, mille kohaselt saab vallavalitsus oma volitused valitsuse ametisse kinnitamise päevale järgnevast päevast;

28) määruse 7. peatükk tunnistatakse kehtetuks, sest valitsuse töökorra kehtestamine on alates 01.07.2026 vallavalitsuse pädevuses;

29) paragrahvi 53 lõikesse 1 on lisatud põhimõte, et õigusakti eelnõu töötab üldjuhul välja selle algataja. Senist algataja kohustust tuleb leevendada, kuna nt KOKS § 32 lg 1 alusel rahvaalgatuste esitamisel ei pea elanikud asjakohaseid ettepanekuid KOVile enam esitama valla- või linnavalitsuse või -volikogu õigusakti eelnõu kujul, vaid vabas vormis kirjaliku põhjendatud taotlusena. KOV peab abistama algatuse volikogu või valitsuse istungile suunamiseks õigesse juriidilisse vormi valamisel;

30) paragrahvi 53 lõiget 5 on vaja muuta, et viia see kooskõlla 01.07.2026 jõustunud KOKS § 7 lõikega 3² (nõuded määruse eelnõule). Varem oli põhimääruses viide Vabariigi Valitsuse kehtestatud hea õigusloome ja normitehnika eeskirja nõuetele erisustega, mis tulenevad kohaliku omavalitsuse üksuse õiguslikust seisundist;

31) paragrahvi 53 täiendamine lõikega 18 loob õigusselgust, täpsustades, millistel juhtudel ei ole paranduste tegemisel tegemist õigusakti muutmisega;

32) paragrahvi 54 lõiget 1 tuleb muuta, et see oleks kooskõlas 01.07.2026 jõustunud KOKS § 7 lõikega 3² (nõuded määruse eelnõule);

33) paragrahvi 55 lõiget 1 tuleb muuta, et see oleks kooskõlas 01.07.2026 jõustunud KOKS § 7 lõikega 5 (määruste Riigi Teatajas avaldamine);

34) paragrahvi 56 muutmise põhjus on sarnane seletuskirja punkti 19 selgitusega;

35) paragrahvi 57 lõiget 2 muudetakse kaasajastamise eesmärgil;

36) paragrahvi 59 lõige 2 tunnistatakse kehtetuks, kuna selle regulatsioon on üle viidud põhimäärusesse lisatud uude sättesse § 59¹, kus on teemat põhjalikumalt reguleeritud.

37) põhimäärusesse § 59¹ lisamine on vajalik, kuna KOKS-i muudatuste kohaselt peab edaspidi valla ja linna põhimääruses sätestama lisaks ametiasutuste ja nende hallatavate asutuste moodustamisele ka asutuste ümberkorraldamise ning tegevuse lõpetamise korra. Seni võis see regulatsioon olla ainult asutuse põhimääruses. 1. juulist 2026 hakkas KOKSis kehtima täiesti uus peatükk ja paragrahv (peatükk 3² „Valla ja linna asutused“ ning § 31³ „Valla ja linna ametiasutused ning hallatavad asutused“). 1. juulist 2026 on seadusandja KOKSis sätestanud, et ametiasutuse hallatava asutuse moodustamise ja selle tegevuse lõpetamise otsustab volikogu, hallatava asutuse põhimääruse kehtestamine, struktuuri ja koosseisu kinnitamine ning muutmine toimub volikogu kehtestatud korras. 1. juulist 2026 jõustuva KOKSi § 8 lõike 1 punkti 4 kohaselt peab põhimäärus sisaldama vähemalt valla või linna ametiasutuste, nende hallatavate asutuste ja ühisametite või -asutuste moodustamise, ümberkorraldamise ning tegevuse lõpetamise korda. Kuna põhimääruses võib reguleerida ka muid kohaliku omavalitsuse tegevusega seotud olulisi küsimusi, võib põhimäärusega reguleerida ka asutuste põhimääruste kehtestamist. Seetõttu on Põltsamaa valla asutuste tegevust reguleerivad sätted jäetud endiselt valla põhimäärusesse ja korrigeeritud on sõnastust. Vallavalitsus korraldab ümberkorraldamise või tegevuse lõpetamise praktilise elluviimise, kui volikogu otsusest ei tulene teisiti. Asutuse ümberkorraldamisel või tegevuse lõpetamisel tagatakse avalike teenuste järjepidevus ning seadusest tulenevate nõuete täitmine;

38) põhimäärust täiendatakse peatükiga 9¹, mis sätestab kohalikule omavalitsusele pandud ühiste ülesannete täitmiseks koostöös teiste omavalitsusüksustega ühiste ametite ja asutuste moodustamise ning tegutsemise aluspõhimõtted. Ühisametite ja -asutuste moodustamine ja tegevus on peamiselt reguleeritud KOKSi §-des 62¹–62³. Ühisametite – ja asutuste regulatsioon seni põhimääruses puudus,

kuid on vajalik sisse viia, et ühisameti või -asutuse loomise vajaduse tekkimisel oleks olukord reguleeritud;

39)-41) KOKS § 8 lg 1 p 5 alusel peab põhimäärus sisaldama valla esindamise korda. Esindamise aluseid sisaldab ka kehtiv põhimäärus, kuid eelnõus on seda täpsustatud;

42)-43) paragrahvi 65 muutmise eesmärk on viia see kooskõlla eelarvestrateegia ja arengukavade koostamise korraga, milles 27.04.2026 jõustunud muudatusega räägitakse samuti arengukava täitmise ülevaatest, mis tuleb esitada volikogule 31. maiks;

44) paragrahvi 67 tuleb muuta, sest KOKSis ei kasutata enam mõistet „volikogu ainupädevus“ vaid räägitakse volikogu pädevusest;

45) paragrahv 68 on vajalik tunnistada kehtetuks, sest infosüsteem VOLIS lõpetas 31.07.2026 tegevuse.

IV. Määruse mõjud

Valla põhimäärus ei too kaasa otsest mõju kodanikele ja ettevõtetele ehk haldusvälistele isikutele. Põhimääruse regulatsioon mõjutab valla juht- ja tööorganite ning nende liikmete tegevust. Määrusega ei kehtestata volikogu ja valitsuse ega nende tööorganite liikmetele KOKSist erinevaid kitsendusi ega looda KOKSiga sätestatust erinevaid õigusi.

Määruse mõju eelarvele puudub.

V. Määruse rakendamisega seotud tegevused ja kulu

Määruse rakendamine ei too otseselt kaasa täiendavat kulu.

Seoses 1. juulist 2026 jõustunud KOKSi muudatusega jäetakse valla põhimäärusest välja vallavalitsuse töökord. Põhimääruse muudatuste jõustumise ajaks peab olema vastu võetud vallavalitsuse õigusakt, mis kinnitab vallavalitsuse töökorra.

VI. Määruse jõustumine

Määrus jõustub kolmandal päeval pärast avaldamist Riigi Teatajas.

VII. Määruse eelnõu kooskõlastamine ja kaasamine

Määruse eelnõu kiitis vallavalitsus heaks 10. augusti 2026 istungil.

Määruse on eelnõu esitatud menetlemiseks Põltsamaa Vallavolikogu hariduskomisjonile, majanduskomisjonile, kultuuri- ja spordikomisjonile, kogukonnakomisjonile, revisjonikomisjonile ning sotsiaal- ja heaolukomisjonile, kes andsid oma seisukoha ...

Kooskõlastas: jurist Eva Panksepp

Eelnõu esitaja: Põltsamaa Vallavalitsus

Ettekandja: vallasekretär Merike Sumla